

Antiquae Lectionis Tomus ...

Bipartitus, In Quo L. Vetera Monumenta, Nunquam Visa, Pauculis Exceptis -
Quorum Catalogum versa pagina indicat

Canisius, Heinrich

Ingolstadii, 1604

23. Synodus Regiaticina.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64177)

SYNODVS REGIATICINA.

*Nunc primum edita ex membranis m. s.
Monasterij S. Galli.*

Ad Lectorem.

Hec Synodus, quantum ego opinari possum, haecenus non cognita fuit. De Regiaticina ciuitate querendum cenſeo. Ita nimirum in his edendis propero, neq; bono publico ſubrahenda eſſe cenſeo, dum omnia inueſtigentur. Sunt docti, quibus haec talia primo intuitu occurrent, qui vel vnius horae moram vix ferunt, ita auidè experunt, vt eiufcemodi monumenta antiqua quam primum edantur. Ipsi in illis ornandis, & ſi opus ſit, in diuinando prompti erunt. Ego de hac Synodo Regiaticina, non habeo, quae adferam. Recienſem pagum, in quo Carolus & Ludouicus, Lodouici filii paternum regnum, anno 876. diuiſerunt, non auſim huc trahere. Tum etiam, quibus rationibus annis Chriſti 850. Indictione 14. & Hlotarii & HLudouici trigeſimum primum conciliemus? Non minus intricata ara conuentus Ticinenſis anni Chriſti 854. Indictione 4. HLudouici 6. Hac monere volui, Lector, vt videas, quam bona fide in dandis his verſer, & vt habeas, in quo laudem merearis, ſi haec corrigas ex aliquo m. s. codice. nam vt mihi conſiſturus in his indulgeam; non ſtatu.

Qppp SYNO.

SYNODVS REGIATICINA

* Hec dif-
ficulatem
habent, vt
monui ad
lehorrm.

Nno incarnationis * Dominice DCCCL. Ind. XIII. HLOTHARII atq; HLYDOVICI piissimorum Augusti XXX. atq; primo in vrbe REGIATICINO facta SYNODVS cui praefederunt ANGILBERTVS MEDIOLANENSIS ARCHIEPISCOPVS, THEODEMANVS AQUILEIENSIS PATRIARCHA, & IOSEPH venerabilis EPISCOPVS atq; ARCHICAPPELLANVS totius Ecclesiae, in qua haec constituta sunt.

CAP. I.

Decreuit sancta SYNODVS domesticam & interiozem Episcopi conuersationem totius reprehensionis atq; suspitionis impenetrabilem fieri debere, vt iuxta Apostolum prouideamus bona, non solum coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus. Oportet tunc, vt cubiculo Episcopi, & secretioribus quibuslibet obsequiis sacrae opinionis sacerdotes & Clerici assistant, qui vigilantem, orantem, sacra eloquia scrutantem, Episcopum suum iugiter attendant, eiusq; sanctae conuersationis testes, imitatores, & ad Dei gloriam praedicatores existant.

CAP. II.

Statuimus, vt non tantum Dominicis diebus, & praecipuis festiuitatibus Episcopi Missas celebrent, sed cum possibile fuerit, cotidiana quoq; sacrificia frequentent: nec fastidiant priuatim, primum pro se, deinde pro consacerdotibus, pro Regibus & cunctis Ecclesiae Dei rectoribus, proq; his, qui se orationibus ipsorum peculiariter commiserunt, & maxime pro pauperibus preces fundere, & omnipotenti Deo hostias offerre, comitante pia compunctione, & sacrae deuotionis affectu, quod magis occulte sacrificiis conuenit, vt ipse quoque sacerdos hostia vita fiat, & sacrificium Deo spiritu contribulato.

CAP. III.

Placet Episcopum moderatis epulis contentum esse, suosaq; conuiuias ad comedendum & potandum non vrguere, quin potius seper sobrietatis praebet exemplum. Remoueatur ab eius conuiuiis cuncta turpitudinis argumenta, no ludicra spectacula, non cromatum ve-

atroana. 18.

Handwritten notes in the left margin, including 'HOL' and 'S'.

vaniloquia, non fatuorum stultiloquia, non scurriles admittantur p̄-
stigia. Adfint peregrini & pauperes, & debiles, qui de sacerdotali mē-
sa Christum benedicentes benedictionē percipiant. Recitetur sacra
lectio: subsequatur viā vocis exhortatio, vt nō tantū corporali cibo,
imō verbi spiritualis alimēto cōuiuātes se refectos gratulentur, vt in
oībus honorificetur Deus, per IESVM Christum Dominū nostrum.

CAP. IV.

VT Episcopus omnes affectiones, quæ à sancta conuersatione, &
sacerdotali abhorrent officio penitus repudiet: & non canibus,
aut accipitribus, vel capis, quos vulgus FALCONES vocat, per seipsum
venationes exerceat, equorum quoq; mulorumq; superfluum curam
contemnat, pretiosarumque vestium cultum & dissolutum, ac velut
ad pompam compositum vitæ. incensum sit sacerdotis eloquium,
spirituali sale conditum, non curiosis & proteruis & coturnosis voci-
bus tumidum. Sit sermo Episcopi iuxta Euangelium Est, Est, non,
non. Si quid enixius affirmandum datæ forsitā audientium mentes
exigant, more potius Apostolico interponat suę locutioni, Deus scit:
aut, Corā Deo, quā per Imperatoris gratiam, sicut militanti bus se-
culo iurare celebre est, sua dicta confirmet. Purgetur sanē, Domino
suffragante ab omni leuitate atq; iactantia dignitas Episcopalis, vt o-
mnibus Christianis bonæ conuersationis speculum fieri valeat.

CAP. V.

VT Episcopi Canonicas scripturas, & sancta dogmata iugi me-
ditatione discutiant, & Presbyteris ac clericis suis subtilius
tractando, & differendo occultos sacrarum literarum thesauros ape-
riant, populis vero iuxta ipsorum capacitatem Dominicis & festis di-
ebus verbum prædicationis impendere non neglegant. Quod si quis
se deinceps ab hac obseruatione, & ab his, quæ superius sunt statuta,
subtraxerit, tanquam proprii desertor officii diuinis legibus subia-
cebit.

CAP. VI.

Sollicitè procurent Episcopi quam diligentiam erga plebem sibi
commissam vnusquisq; Presbyterorum gerat. Oportet .n. vt ple-
bium Archipresbyteri per singulos vnūqueq; patrēfamilias cōueni-
āt, quatenus tam ipsi, quā oēs in corū domib⁹ cōmorātes, qui publicè
crimina perpetrarūt, publicè pœniteāt. Qui verò occulte deliquerūt,
illis cōfiteātur, quos Episcopi & plebiū Archipresbyteri idoneos ad
secretiora vulnera mentium medicos elegerint; qui si forsitā in
aliquo

aliquo dubitauerint, Episcoporum suorum non dissimulanti implere
sententiam. Si verò Episcopus hæsitauerit, non aspernetur collere
vicinos Episcopos, & ambigam rem alterius, aut certe duorum vel
trium fratrum examinare concessu. Quod si adeo aliqua obicitur
vel nouitate perplexa res fuerit, si quidem distamatum certæ pernici-
scelus est, metropolitani & prouincialis Synodi palam sententia re-
ratur: vt illud impleatur Apostoli: Peccantes publice arguas, vt & es-
teri metum habeant. Si autem occulta confusio est, & is, à quo
quæritur salutis consilium explicare non sufficit, potest supposito
facinorosi nomine qualitas quantitasq; peccati discuti, & cogita-
rektioni modus inueniri. Similiter autem & singulis vrbium viciniorum
suburbanis per municipale Archipresbyterum, & reliquos etiam pres-
byteris strenuos ministros procuret Episcopus, habita penitus in vo-
bus dubiis obseruatione, quæ superius præxa est.

CAP. VII.

oportet etiam per oppida singula, villasq; curam gerere probro-
teros, qualiter penitentes impostam sibi abstinentiæ formam
custodiât, & vtrum elemosynarum largitione, vel aliis remissionem
peccatorum promerentibus pijs operibus inseruiant, & qua cordis co-
tritione vel lamentatione se ipsos afficiant: vt hac consideratione pen-
nitentis, tempus rationalem possit accipere terminum, & vel exi-
datur, si penitens negligenter iniuncta profecutus est, vel breuiatur,
si desideranter veniæ placationem studuit promereri. Reconciliatio
verò penitentium, iuxta antiquorum Canonum instituta, non pres-
byteris, sed ab Episcopis fieri debet: nisi forte quis in periculo fuerit
constitutus, & se reconciliari deuotè petierit: Si Episcopus absens fue-
rit, debet utiq; presbyter consulere, & sic penitentem eius præcepto
reconciliare. Aliter autem sicut nec chrismatis confectio vel puella-
rum consecratio, ita nec penitentium reconciliatio vllatenus à pres-
byteris fieri debuit: quia solis Episcopis Apostolorum vicem tenentibus
per manus impositionem specialiter in Ecclesia conceditur, quod
tunc Apostolis ad ipsos Domino dicente concessum est: Accipite
Spiritus sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, &
quorum retinueritis, retenta sunt.

CAP. VIII.

Illud quoq; salutare sacramentum, quod commendat Iacobus Ap-
ostolus dicens: Infirmatur quis in vobis, inducat presbyteros, &
orant

brent super eum, vnguentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei saluabit infirmum; & suscitabit illum Dominus, & si in peccatis fuerit, remittetur ei, solerti prædicatione populis innotescendum est, magnum sanè & valdè appetendum mysterium, per quod si fideliter poscitur, & remittuntur, & consequenter corporalis salus restituitur; sed quia frequenter contingit, vt agrotus aliquis aut sacramenti vim nesciat, aut minus periculosam reputas infirmitatem, salutem suam operari dissimulet, aut certè morbi violentia obliuiscatur, debet eum loci presbyter congruenter ammonere, quatenus ad hanc spiritalem curam, secundū propriæ possibilitatis vires, vicinos quoq; presbyteros inuitet. hoc tamen sciendū, quia si is, qui infirmatur, publicæ pœnitentiæ mancipatus est, non potest huius mysterii consequi medicinam, nisi prius reconciliatione percepta communionem corporis & sanguinis Christi meruerit. Cui enim reliqua sacramenta interdicta sunt, hoc vno nulla ratione vti conceditur. Si autem infirmi qualitas talis est, vt per seipsum visitandum & vngendum dignum existimet Episcopus, ab ipso quàm plurimum competenter fieri valet, à quo ipsum Chrisma conficitur, & cui peccata remittendi officio priuilegii potestas concessa est.

CAPVT IX.

EX diuersis partibus peruētum est ad sacram Synodum, quod quidam parentum filias suas, cum ad nubilem peruenerint ætatem, easq; pro suo modulo satis cōuenienter nuptum tradere possunt, diutius quàm necesse est, secum detineant; vnde sæpè contingit, vt in ipsa paterna domo cortumpantur, fertur & de quibus, quod dictu quoque nefas est, ipsos parentes filiarum suarum corruptoribus, & conhibentiam præbere, & natarum suarum lenones existere. Monendi igitur à presbyteris sunt patresfamilias, vt filiabus suis tempestiuè nuptias prouideant, & calorem feruentis ætatis coniugali lege præueniant, primum scientes qui tales, etsi post corruptelam legitimis viris copulata fuerint, non possunt tamen cum sponso pariter solenne benedictionis sacerdote munus percipere. Deinde si in eorum domibus tale nefas est, acciderit: si quidem illis nescientibus pro sola negligentia culpa, pœnitentiæ subiiciendi sunt. Si verò corruptio nis turpitudinem ipsi consenserint, maior his, qui prohibere debuerant, pœnitentiæ sarcina, quàm ipsis qui perpetrarunt, imponenda est. Ad vltimum verò hoc nouerint, ecclesiasticis

* fort. quibusdam, conueniam,

* deest à

* sed est.

* vid. deesse in

* fort. san-

* tionibus,

publicè
perfectè
et perpetratum.
 Etibus esse præfixum, vt nullus * plu poenitens, vsque ad tempus poenitentia coniugium contrahere valeat, & hac ratione corruptam filiam non posse coniugio copulari, quousque per publicam poenitentiam, & ipsa & parentes, si fortè consensisse probati fuerint, reconciliationem & sacri altaris communionem obtinere mereant.

CAPVT X.

DE raptoribus verò, antiquorum Patrum statuta sequentes, tenendum censemus, vt si eas rapuerint, quæ cum sponte riter benedictione sacerdotali initiatae sunt, licet easdem corruptas, abstrahantur tamen ab his, & propriis sponis reddantur: quæ vero vel viduæ vel adhuc sponsa non fuerint, & abque ipsarum & patrum voluntate rapiuntur, nihilominus parentibus vel propinquis constituantur, & aliis, si voluerint, nubant: nam ipsi à quibus rapti sunt legitime demum vxores nullatenus esse possunt, ipsos autem raptos, eisque auxilium præbentes, quanquam anathematizandos, qui canones præcipiunt, in vltimo tamen constitutos, si deuotè stulauerint, sacrae communionis viaticum pro misericordia datum non negamus. Quod si aliquis de ordine clericali huiusmodi transgressoribus cooperator exstiterit, proprii gradus honore rebit.

CAPVT XI.

Inueniuntur nonnulli per diuersas prouincias & ciuitates habentes possessiones, qui cum aliquod publicè scelus perpetraverint, & ab Episcopo vel presbyteris loci conuenti fuerint, vt poenitentiam gerant, ab alterius ciuitatis Episcopo vel presbytero se iam poenitentiam suscepisse vel suscipere velle fateantur, atque ita sibi et illudentes Deo mentiri conantur. Tales ergo ab Episcopo ciuitatis, in cuius parochia scelus commissum est, statim communionem priuati adlegendam poenitentiam cogantur. Scribet autem qui cum communionem priuauerit aliis quoque Episcopis in quarum parochiarum territoris huiusmodi prædia possidet, vt & ipsi non scientes à sua illam communionem remoueat: ne fortè postmodum per ignorantiam sibi subreptum querantur. Manifesta etenim & ecclesiastica sanctio continet, vt qui ab vno Episcopo excommunicatus est, ab aliis ei non debeat Episcopis communicari.

CAPVT XII.

HOc autem omnibus Christianis intimandum est, quia hi qui sacri altaris cōmunionē priuati, & p̄ suis sceleribus reuendis (reuerēdis) aditibus (fortē adytis) exclusi publicæ p̄nitentiæ subiugati sunt, nullo militiæ secularis vti concilio, nullamq; Reipublicæ debent amministrare dignitatem, quia nec popularibus gentibus eos misceri oportet, nec vacare salutationibus, nec quorumlibet causas iudicare, cum sint ipsi diuino additi iudicio. Domesticas autem necessitates curare non prohibentur, nisi fortē propter scelera, vt sæpè fit enormitatem conscientię stimulis exagitati, & in se percussi, ipsius priuatæ rei administrationem implere nequiverint. Qui verò administrationem Episcopi seu sacerdotum perpetrato palam scelere p̄nitentiæ remedium suscipere noluerint, magis abiiciendi sunt, anathematizandi scilicet, tanquam putrida ac desperata membra ab vniuersalis Ecclesiæ corpore dissecandi, cuiusmodi iam inter Christianos nulla legum, nulla morum, nulla collegii participatio est, quibus neque in ipso exitu communicatur, & quorum neque post mortem saltem inter defunctos fideles commemoratio fit; sed si ad hoc irreuocabile iudicium obdurati cordis contemptus trahit, non sine magna tamen examinatione veniendum est, & omnia sacerdoti prius experienda, nec absque Metropolitanis cogitatione, & prouincialium Episcoporum communi iudicio quemlibet anathematizandum esse permittimus.

CAPVT XIII.

Propter assiduam erga populum Dei curam singulis plebibus Archipresbyteros præesse volumus; qui non solum imperiti vulgi sollicitudinem gerant, verum etiam eorum presbyterorum, qui per minores titulos habitant, vitam iugi circumspectione custodiant, & qua vnusquisque industria diuinum opus exerceat, Episcopo suo renunciet; nec obtendat Episcopus non egere plebem Archipresbytero, quod ipse eam per se gubernare valeat, quia etsi valde idoneus est, decet tamen vt partiat onera sua; & sicut ipse matriçi præest, ita Archipresbyteri præsent plebeis, vt in nullo titubet ecclesiastica sollicitudo: cuncta tamen ad Episcopum referant, nec aliquid contra eius decretum ordinare præsumant.

CAPVT XIV.

Quia non tantum à secularibus personis, immò & ab ipsis p̄sulibus quod

quod minimè decuit, tam virorù quàm foeminarum monasteria de-
structa inveniuntur: placuit sancta Synodo, vt ab Episcopis primariorum
eorum status recuperationis sumat exordium, & omnia monasteria
quæ ab Episcoporum sunt potestate, protinus restaurentur, & quibus
Episcoporum ad venturam sequentis anni, Domino propitio, Syno-
dum, monasteria, quæ sub sua potestate neglecta fuerant, aliqua
parte recuperasse repertus non fuerit, excommunicetur.

CAPVT XV.

Similiter & de sinodochiis (xenodochiis) statuimus, vt quæ
Episcoporum sunt potestate, secundum dispositionem eorum
quia instuerunt, gubernentur. Quæ autem sub defensione eorum
sunt Ecclesiæ, sed iuxta institutum decreta per hæredes vel pertinetes,
qui religiosam vitam duxerint, regi debent: procuræ Episcopos
vt ab eis non negligantur: & si in aliquo mala tractationis obnoxi-
periantur, ecclesiasticæ subiaceant disciplinæ. Quod si hæredes
clerici siue sæculares ad eò importunè contra maiorum suorum de-
creta ire tentauerint, vt testatoris institutionem subprimere vel ob-
scurare nitantur, & inter se sinodochii substantiam diuidere, nunci-
tur sacratissimo Imperatori, vt eius auctoritate huiusmodi trans-
grediorum nequitia coercetur.

CAPVT XVI.

Suggerendum est beatissimis Imperatoribus, quia hi qui monas-
teria & sinodochia sub defensione sacri palatii posuerunt, id eò
cisse probantur, quod à nullo melius, quàm à summis potestatibus
protegenda crediderint; & si ea contra decreta institutorum personarum
quibus non licet dederint, ipsi impugnatores efficiuntur, qui pro-
pugnare debuerunt, & cauendum summo operè principibus, vt quæ
minimè nunc iudicantur, ne in futuro iudicio ab omnipotenti Deo
gravius iudicentur, secundum Apostolum. Etenim horrendum est
incidere in manus Dei viuentis. Nos verò qui debitores sumus, vti-
deliter annunciemus, idcirco humiliter suggerimus, quod silere non
audemus.

CAPVT XVII.

Omnes Christianos scire oportet, qui omnium rerum suarum de-
cimationem Deo fideliter reddere debet, & secundum Episco-
porum dispositionem sacerdotum & reliquorum clericorum vltibus

eterisq; ecclesiasticis vtilitatibus distribuenda sunt. Qui verò eas suo arbitrio, & non secundum dispositionem dispensare conatur, duplicem reatum incurrit: vnum quia dominicam substantiam impiè subtrahit: alterum, quia rem sacrâ sacrilega temeritate violare præsumit. Quisquis igitur post ammonitionem Episcopi & sacerdotum decimas dare contempserit, pro suo arbitrio quibus danda non sunt, dare præsumperit, tanquam diuinarum sanctionum contemptor & temerator sacerdotali est vigore plectendus, & sacræ communionis participatione remouendus.

CAPVT XVIII.

NVlla ratione Clerici aut Sacerdotes habendi sunt, qui sub nullius Episcopi disciplina & prouidentia gubernantur. Tales. n. Accessarios, id est, sine capite præca Ecclesiæ consuetudo nuncupauit. Docendi sunt igitur seculares viri, vt si in domibus suis mysteria diuina iugiter exerceri debeant, quod valdè laudabile est, ab his tamen tractetur, qui ab Episcopis examinati fuerint, & ab ordinatores suis commendatis litteris comitati probantur, cum ad peregrina fortè migrare est. Si quid ergò contemptores Canonum extraordinariè & illicitè ministrantes, & diuina sacramentaliter violantes inueniuntur, primùm ab Episcopo vterq; amoueat, & vagans scilicet Clericus vel Sacerdos, & qui eius vsurpatiuo fruatur officio, & si noluerint se ab hac temeritate compescere, excommunicentur.

CAPVT XIX.

Sed & ille excessus omninò inhiendus est, quo quidam seculares viri presbyteros, aut alios clericos conductores, vel procuratores, siue exactores fiscalium rerum vel reddituum aut vectigalium constituunt. Si quis igitur deinceps huius exorbitationis rerum inuentus fuerit, vterque excommunicetur tam ipse qui constituit, quàm ille qui indignè paruit.

CAPVT XX.

Omni ratione caret, & religioni Christiana noxium & cõtrarium noscitur, vt Iudæi à Christianis vectigalia exigant, aut vllas ciuiles aut criminales causas inter Christianos iudicandi locum habeant. Quicumque igitur iudiciaria potestatis super Christianos aliquâ administrationem iudicio tractare permiserit, à Christiana communionem pellantur.

Rrrr

Ca.

Quia terribiliter Propheticus sermo minatur ad vsuram dante
& amplius accipientem, in æternum non esse victurum, & non
habitaturum in tabernaculo altissimi, nec requieturum in monte Do-
mini Dei, censemus vt quiq; hoc perpetrasse inueniuntur, si super
illis à quibus vsuras exegerunt, ipsis restituant, quæ superabundantius
stulisse probantur. Si autem decesserint, hæredibus eorum dante
medietatem refundant, aut elemosynis redimant, quod cupidi-
te deliquerunt. Deinceps verò qui hæc sectari inuentus fuerit, si
Clericus est, excommunicetur: Sacerdos autem vel Clericus, si ad Episco-
pi ammonitionem, ab hoc turpi & pestifero negotio se non conuer-
terit, proprii gradus periculum sustinebit.

CAPVT XXII.

f. quibus. **C**omperimus, quòd ab his, qui secundum mundanas leges vici-
um & orphanorum tutelam sibi vindicant, non solum nec reger-
tur, verum etiam aliquoties opprimantur, * qui sibi Ecclesiastica
licitudine succurrendum censemus: Et si huiusmodi suppressores
Episcopalem ammonitionem corrigi voluerint, gratulandum
est: si autem in obstinationis impietate durauerint, suggerendum
mentissimo Imperatori, quatenus ipse efficacem tutorem eis tribuat,
vt & illi remuneratio reddatur à Deo & de inutili silentio sacerdoti-
lis ordo non damnetur.

CAPVT XXIII.

Quidam Clericorum vel Monachorum peregrinantes per diuer-
sas vagando prouincias & ciuitates, multiplices spargunt erro-
res, & inutiles quæstiones disseminant decipientes corda simplicium,
de his decreuit sancta Synodus, vt ab Episcopo loci detineantur, & ad
Metropolitanum deducti discussione Ecclesiastica examinentur, & ad
vanitatis atq; iactantiæ, non autem vtilitatis aut doctrinæ causæ, hæc
inquietudines ferere reperiuntur in populis, velut Ecclesiasticæ paci-
perturbatores congruenti disciplina macerentur.

CAPVT XXIV.

Inuenti sunt multi, & maxime de rusticis, qui adultas feminas sub
paruulorum filiorum nomine in domibus suis introduxerint: &
postmodum ipsi fœderi nurus suas ad alterasse conuicti sunt. Idcirco
inhibendum decernimus, vt nulli deinceps imperfectæ ætatis puero
adul-

adultera famina iungatur, sed cum ad ætatē idoneam adulescentes venierint, tunc legitimo possint coniugio copulari.

CAP. XXV.

Quia pestiferas adhuc stirpes & reliquias artis magicæ in tantum vigere ad nos perlatum est, ut quædam maleficæ illicitum amorem aliorum mentibus, aliis verò odium immittere dicantur, quædã etiam ita venenariæ sunt, ut quosdam peremisse multo populi rumore deferantur, huiusmodi diaboli ministras diligenti examinatione peditas, sub acerrima pœnitentia redigendas statuimus, & in ipso tantum exitu, si tamen prius digna pœnitentiæ opera fecerint, reconciliandas esse permittimus.

De rebus vero secularibus hæc statuit piissimus Imperator Hludovicus, quæ gloriosi quoque genitoris eius Hl. Lotharii Serenissimi Augusti auctoritate firmata sunt.

CAP. I.

Pervenitum est ad nos, quod eos, qui Romam orationis causa pergunt, vel qui negotiandi causa per regnum nostrum discurrunt, collecti latrones diripiant, eosque aliquoties vulnerent vel occidant, & eorum bona diripiant, ideo volumus, ut Comites nostri eorū scudassii adiunctis secum vasallis Episcoporum, si necessitas fuerit, ubicunq; tales fuerint, studiosissimè perquirant, ut eos capiant atque distringant. Et si huius criminis reos inuenerint, pœnas in legibus positas erga eos absque ulla negligentia exequantur: ut ab his malefactoribus regnum nostrum purgetur, & qui in nostra fiducia huc veniunt, siue orationis siue negotiandi gratia salui esse possint. Sciat autem unusquisque fidelium nostrorum, quia quisque Comes, & quilibet publicus minister huiusmodi malefactoribus aut assensum præbuerit, aut eos qui persequi neglexerit, nostræ indignationis motum sentiet, & proprio honore priuabitur.

CAP. II.

Sed & hoc comperimus, quia ex diuersis locis huiusmodi noxii hoies inter se conspirent, & diuersos comitatus circumeuntes peditas & rapinas per villas seu per vias, vel per silvas faciant, & innocentes hoies depredentur & spolient, & hi quoque similiter volumus, ut diligenti studio perquisiti capiatur & distringatur, & si obnoxii huius sceleris inuenti fuerint,

Rrrr 2 lega-

legalibus pœnis absque vlla dilatione subiiciantur, vt huiusmodi quietudo, & iniusta direptio à populo nostro auferat, & licet omnibus sub nostra ditione degentibus cum saluatione ac pace viuere, & ordo reipublicæ secundum iustam amministrationem profusus salus & quietus permaneat.

CAPVT III.

A Vdiuimus quoq; quod quidam domos & possessiones habentes concilient sibi atq; confocient latrones aliunde venientes, occultè foueant & solacientur ad tale facinus perpetrandum, ut quidquid ipsi ex pernicioso opere adquisierint, cum eius partiones quod genus malefactorum pessimum iudicamus, quia non solum mala peragunt, sed etiam aliorum opere & officio ad scelera vtiuntur. Vbi cunq; igitur in tali suspitione quilibet venerit, & rumor in populo dispersus fuerit, quod hæc facinora exerceat, si adhuc proleuus est, cum duodecim se purget: si autem in aliquo manifestatus comprehensus est, statim capiatur & distringatur, & damnatione legis præfixam sustineat. Vbi cunq; verò siue manentes siue vagantes latrones comprehendere publici muneris amministrator voluerit, & ille defendere conatus fuerit, si inter hæc fortè eundem latronem occidit contigerit, nullis, qui eum occidit, damnatione mulctetur, neque vllas inimicitias à parentibus, aut vllam persecutionem ab vilo eius amico vel propinquo sustineat. Quod si aliquis eius senior aut propinquus propter hoc vindictam facere conatus fuerit, & iudex publicus eum compescere non potuerit, per fideiussores idoneos talis persona ad nostram deducatur præsentiam, vt complices & fautores sceleratorum nostra animaduersione plectantur. Vbi cunq; autem fama est tales habitare, inquisitio per sacramentum, per omnem in populum circa manentem fiat, & cuiuscunq; gentis aut conditionis fuerit, per quos hoc inquiri meliùs potuerit insurandum dare, cum à Comite conuentus fuerit, recusandi non habeat potestatem.

CAPVT IV.

SEd & hoc peruenit ad notitiam nostram, quod quando potentes & honorati siue ecclesiastici siue sæculares ad nos veniunt, à populo, in quorum domibus mansiones accipiunt, suis vrbibus suorumque equorum necessaria per vim tollant, & hac occasione popu-

populus noster affligatur: Idcirco præcipimus, fidelis noster, quicumq; ad nostram præsentiam properat, nihil inueniendo aut euertendo ab aliquo violenter tollat, sed suis hominibus & equis, nisi fortè ab amicis stipendia acceperit, ab hospitibus suis pretio iusto comparet. nam quicumq; huius mali famam habuerit, cum ad nos venerit, veracem hominem volumus vt det, qui pro suis omnibus iuret, nihil eos in itinere tulisse, & si fortè in aliquo se suosq; obnoxios recognoscit, donec idoneum hominem, qui iuret, aut cuncta restituat his, à quibus abstulisse visus est.

CAP. V.

Hoc etiam multorum querelis ad nos delatum est, quod potentes & honorati viri locis, quibus conuerfantur, minorem populum depopulentur & opprimant, eorum prata depascant, mansiones etiã cõtra voluntatẽ priuatorum hominum siue pauperum domibus suis.

Cætera desunt in Codice.

CONVENTVS TICINENSIS.

Ex eodem m. s. Codice S. Galli.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Incarnationis Domini nostri Iesu Christi annis D CCCLIII. anni Imperii domini Hludouici Imperat. Augusti VI. Indiçt. III. dum conuentum fidelium nostrorum palatio nostro Ticiniæ ciuitatis ^{conuocare.} conuacarentur, & simul ^{inm.} eorum & nostrorum nobilium consultum, non solum Ecclesiasticam vtilitatem, & populi saluationem, sed etiam totius regni statum perquirere studeremus, inter reliqua populus noster nobis quasdam petitiones obtulit, quas nos Dei amore & eorum fidelitate ducti libenter suscepimus, atque ideo subter annotata capitula ad eorum vtilitatem subscribi fecimus, quas in futuro pro lege tenenda firmamus.

CAP. I.

DE tæminis, quæ defunctis viris lex LONGOBARDORVM prohibet ante anni spatium vltimam religionis mutare, ^{*velumq;} suscipere petierunt, vt nostra licentia eis mox diuina pietas inspirauerit, eas indemnes licere suscipere. Nos autem eius considerantes, quia opto ^{locus cor-} pro ipsa dilacione multæ etiam raptu intra ^{raptus.} eundem spatium ad aliam ^{*idem,} partem distractæ fuerunt; ideo & eorum petitionem, quam iustam censuimus, suscepimus, & eis ita fieri concedimus.

Rrrr 3

CAP.

CAP. II.

Nostræ maiestati reclamauerunt patres nostri, vel nostri super
as superfluas factas inquisitiones, ideo eis concedimus ab hinc
in fututum nullas alias super eos fieri inquisitiones, nisi vnde Ka
LI proau, & aui nostri tempore facta fuerunt.

CAP. III.

Deliberis hominibus, qui super alterius res resident, eiusque
amministris Reipublicæ contra legem ad placita protrahantur,
& ideo pignerabantur, constitutum est, vt secundum legem patroni
eorum eos ad placitum adducant, & si quis eos contra hanc nostram
auctoritatem, & eorum legem pignerare aut distingere præsumpserit,
patronum eius omnia cum lege commendet, & insuper præsump
tione bannum nostrum constet.

CAP. IV.

De homicidio, vnde lex pro simplicitate probationem trium te
stium querit, & testes habere non potuerit, concedimus, vt c
XII. iuratoribus iuret ab eadem simplicitate absolutus proprium non
admittat.

CAP. V.

De cartis, quæ à quibusdam personis Falsæ appellantur, confite
rimus, vt si notarius super fuerit, & testes, qui eam veram & idoneam
faciant; & si testes mortui fuerint, & notarius super fuerit, cum
XII. iuratoribus veram & idoneam eam faciat. concessas denique
petitiones vestras considerauimus etiam ea, quæ ad nos in
dem peruenerunt ad referendas malorum insidia
tiones iisdem adiungere ca
pitulis.

iam pridè.

FINIS.

Sche-